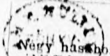

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Éves ár: 10 k.
Féléves: 5 k.
Negyedéves: 2 k.
Egy hónap: 1 k.
Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: KOHÁNYI GYULA.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:

5 kr. az első sorért, 3 kr. a továbbiakért. Nagyobb terjedelmű a többiért külön megbeszélés. Helyesítés díj: 10 kr. az első sorért, 5 kr. a továbbiakért. Helyesítés díj: 10 kr. az első sorért, 5 kr. a továbbiakért.

Megoldás.

Debreczen, márczius 21.

Azok a zavargások, melyek az ország több helyén előfordultak, sok szóbeszédre és fejtegetésre adtak alkalmat, melynek meg volt az az üdvös eredménye, hogy most már tiszta előttünk a magyarországi munkásviszonyok helyzetének képe. Egészen nyugodtan eltekinthetünk a szocializmustól és a többi hasonló mozgalmaktól, melyek már természetüknél fogva sem verhetnek gyökeret a magyar nép körében. Ha közelebbről szemügyre vesszük a kérdést, belátjuk, hogy a fennálló rendnek megzavarásáról szó sincsen.

Az államrendszer oszlopai még nem olyan korhadtak, hogy épületének összerokadásától tartanunk kellene, tulajdonképeni ellenségei nincsenek. Mert mit akar a magyar nép? Mi a baj oka? Nem bocsátkozunk filozófiai fejtegetésekbe, mert érezzük, hogy az egész kérdés sokkal egyszerűbb és nem vezetethető vissza távol fekvő okokra. A munkásnak nincs egész éven át munkája. Ez minden bajnak oka.

Ezt az állítást fölösleges bővebben bizonyítani. Aki csak kissé ismerős viszonyainkkal, tudja, hogy a munkásnyáron át dolgozik, télen pedig akaratlan kívül lustálkodik.

Két, három havi munkával annyit keresni, amennyire egy családnak egész éven át szüksége van, lehetetlen.

Ha tehát a bajok orvoslásához akarunk fogni, ne foglalkozzunk nagy eszmékkel, ne bocsátkozzunk nagy tervek fejtegetésébe, hanem kis körben mozgassunk meg minden követ, hogy alkalmat adjunk a munkásnak mindennapi kenyerének megkeresésére.

Természetesen az nem az egyedüli mód, melylyel az elégedetlenséget megszüntethetjük, de ez a legtermészetesebb út, amelyen reális eredményekhez juthatunk.

Ismétlően hangsúlyozzuk, hogy nem a fennálló rendszer megváltoztatásáról van szó, hanem hiányok pótlásáról van szó. Ha tehát a földbirtokosok, kiknek tulajdonán, vagy annak közelében tömegesen lakaak a teljesen vagyonatlan, vagy nagyon szegény munkások, úgy rendezik be gazdálkodásukat, hogy nemcsak az egyszerű termelésre szorítkozzanak, hanem oly közgazdasági intézmények létesítésén fáradoznak, melyekkel a munkásokat egész éven át foglalkoztatják, akkor megakadályozzák az elégedetlenség elharapódzását. — Az a munkás, ki tudja, hogy becsületes mun-

kával megkeresheti kenyerét, nem teszi ki magát a merész vállalkozás eshetőségének, csak az elkeseredés, a szükség kényszeríti arra, hogy az agitátorok táborába szegődjék.

Ha azután akadnak mégis olyanok, akik ok nélkül a zavargások terére lépnek és a fennálló rendszer fölgujtásáról ábrándoznak, az ellen igenis tessék az államhatalomnak erélyesen föllépnie. Az ilyen erélyes beavatkozásnak meg is lesz az eredménye, de csak akkor, ha már kellőleg orvosoltuk a bajt, ha módot nyújtottunk a szegény embernek a munkára, a megélhetésre.

Azután nem szabad mindent csak az államtól várunk, bár elsősorban kötelessége a cselekvés mezejére lépnie. A kormány azonban már hatalmi természeténél fogva inkább az elfojtás eszközeivel él, még pedig rendszerint akkor, mikor a bajok oly nagyok, hogy következményeik teljes nagyságukban jelentkeznek. De amint a sebet nem lehet radikális gyógyszerekkel gyógyítani, legfeljebb mételetől megszabadítani, úgy a társadalmi bajokat sem lehet erőszakos eszközökkel megszüntetni. A lassu, biztos gyógyítás feladata a társadalom.

A megoldás, mint említettük, nem oly nehéz, mert a kérdés nem komplikált. Legfeljebb a magyar nép betegsége: a földéhség játszik nagy szerepet az elégedetlenség előidézésében. — Ebben az esetben aztán helye van az erélyes föllépésnek. Miután a nép műveltségének emelésére ugyanis kevés gondot fordítunk, az államhatalom imponáló erejével kell az eltévedetteket felvilágosítanunk a tulajdon fogalmáról és arról, hogy a törvényeket tiszteletben kell tartani. Látszólag jelentéktelen dolgok ezek, de a kik mélyebben behatolnak a kérdés lényegébe, tudják, milyen nagy baj, hogy minálunk a törvényeknek nincsen meg a kellő tisztelete.

Oly hiányok mindezek, melyeken még mindig lehet segíteni, a megoldásnak legfontosabb feltétele azonban, hogy a mezei munkást ne csak két-három hónapon — hanem egész éven át foglalkoztassuk.

Nincsen szükségünk nagy és zseniális tervekre, melyek megvalósítása nagyon nehéz, hanem meg kell értelnünk azokkal, kik a munkásokhoz közel állnak, hogy kicsinyeseknek látszó eszközökkel nagy dolgokat művelhetnek.

BELFÖLD.

A főrendiház szombaton délelőtt 11 órakor Karolyi Tibor gróf elnöklété mellett ülést tartott, melynek elején az elnök meleg-

hangon emlékezett meg Gajzágó Salamon életfogytiglan kinevezett és idősb Széchényi Imre gróf örökös jogu főrendiházi tagok elhunytáról s indítványozta, hogy a Haz Jgyzőkönyvileg fejezze ki részvétét. (Helyeslés.) Ezután fölolvasták a miniszterelnök átiratait, a melyek szerint a második provizóriumról, az ujonczmegajánlásról és a községek és egyéb helynevekről szóló törvények szentesítették és kihirdették. Fölolvasták az igazoló-bizottság jelentését, mely szerint Tisza Lajos gróf és id. Széchényi gróf örökös-jogu és Gajzágó Salamon életfogytiglan kinevezett főrendiházi tagok a főrendek névjegyzékéből töröltettek, Hrapae Janos dr. Nándorfehérvári és szemendriai felszentelt püspök és Bogdánovics Luczian budai szerb püspök a főrendek névjegyzékébe beiktattak. Elfogadták ezután egy általánoságban, mint részleteiben, minden hozzászólás nélkül a m. kir. postatakarék pénztárkamatozó betétmaximumának és tartalékalapjának fölemeléséről, a magyar keleti tengerhajozási részvénytársasággal kötött szerződés beczikkelyezéséről; a kisajátításról szóló 1881 évi XLI. törvenczikk kiegészítéséről szóló törvényjavaslatokat; továbbá a konzuli bírások eltheleptetése tárgyában beadott miniszterelnöki jelentése és az 1897-ik számadású év III. negyedében előfordult tulkiadások stb. tárgyában a m. kir. állami számvévszék által az országgyűléshez beadott jelentésre hozott képviselőházi határozatokat. Végül az elnök bejelentette, hogy a horvát-szlavon országgyűlés megválasztotta 10 évre Magyarországgal megkötendő pénzügyi egyezmény megkötésére kiküldendő 12 tagu bizottságot s ezzel a jegyzőkönyv felolvasása és hifelsítése után az ülés véget ért.

Thun gróf Budapestén. Thun gróf osztrák miniszterelnök, Baerareither dr. osztrák keresk. miniszter és Kaizl dr. osztrák pénzügyminiszter szombaton este Budapestre érkeztek és tegnap reggel a miniszterelnökségben a ki egyezési javaslatok feletti megállapodásra hivattott magyar miniszterekkel tanácskoztak.

Pártértekezlet. A függetlenségi és 48-as Kossuth-párt ma délután 6 órakor értekezletet tartott Kossuth Ferencz elnöklété mellett. Az elnök mindenekelőtt bejelentette, hogy a márczius 15-iki ünnep alkalmából az ország minden részéből érkeztek a párthoz üdvözlő táviratok. A párt folytatólag elhatározta, hogy Kossuth Lajos halála évfordulóját a nemzet e nagy halottjához méltó kegyelettel fogja megülni. A párt testületileg ki fog vonulni Kossuth Lajos sírjához, melyre koszorút helyez. A sírnál a párt nevében Mezőssy Béla fog beszédet tartani, Hegyes Bálint pedig alkalmi költeményt fog elszavalni. A párt végül elhatározta, hogy az önálló vámtarület érdekében országos akciózt indít és az ország nagyobb városaiban e célból népgyűléseket tart. A népgyűlések színhelyül kiszemelőndő városokat egy kiküldendő bizottság fogja meghatározni. Végül a párt felszólította a tagokat, hogy az apropiationális vitában minél nagyobb számban vegyenek részt. A függetlenségi és 48-as párt Ugron árnyalata ma este Bartha Miklós elnöklété mellett tartott értekezletén elhatározta, hogy a párt kalap-utcai kör helyiséget tovább nem tartja fönn.

A képviselőház szombati ülése.

— Budapesti levél —

márcz. 14.

Hárman szólottak ma a költségvetési törvényhez: Marjay Péter, Kossuth Ferenc és a pénzügyminiszter. Marjay konkrét adatokkal bizonyította adminisztrációjának rosszabbát, közben Molnar Jánossal polemizálva, hogy bizony a papnak a templomban politizálni nem szabad. Beszédét szó szerint közöljük. Kossuth Ferenc a számszerű statisztikai adatok egész tömegevel mutatta ki az ország általános gazdasági hanyatlását. Tudvalevőleg, ez a kormány pártot nem érdeklí, úgy hogy Kossuth kénytelen volt egy ízben beszédét megszakítani.

— En itt olyan adatokat terjeszték elő, a melyeket a Ház legnagyobb része nem ismer és még sem figyelnek!

Nem sokat használt ez sem. A jobboldal makacsul megmaradt a mellett, hogy tanulni nem akar és tovább folytatta a kedélyes diskurzust.

Utána Lukács László pénzügyminiszter állott fel szólásra. Főként Horánszkyval vitakozott. Ő úgy fogta föl Horánszky beszédét, hogy az kelepcezet akart neki felállítani, mert vagy igazat ad neki a miniszter, vagy ha nem ad neki igazat és rózsának festi az ország állapotát, akkor bazarul, aki az osztrakok malmára hajtja a vizet.

— En ebbe a kelepcebe nem megyek bele! — szólott a pénzügyminiszter — ami egy miniszterre nézve mindenesetre a legkényelmesebb álláspont.

Tagadta azután a miniszter, hogy az adóprés olyan kíméletlenül működne. Erre nincs szükség, mert a publikum már bele szokott az adófizetésbe. A jelszólogterhek könnyítésére nézve felhívta Horánszkyt, hogy dolgozza ki konkrétan a tervét, lépjen az aktív politika mezéjére, mert ő addig nem tudja megbírálani, jó-e a terv, vagy nem. — Eljen Horánszky! — zugott föl a nemzeti párt, mikor a miniszter befejezte beszédét.

Az ülés második részében került szó nyegre a New-York ügye. Az egész ház megtelt és mindenki feszült érdeklődéssel várta Polonyi előterjesztését. Előtte egész aktaesemények, eredeti police-ok, mérlegek, kérdések és más okmányok. Bevezető beszédjében Polonyi mindjárt kijelentette, hogy a »New-York« által elkövetett dolgok nem visszaélések többé, hanem — mint kimutatni fogja — bűntettek. Az egész Házban nagy mozgást keltett ez a kijelentés. Ezután az adatok bizonyítékok hosszu sorozatával igazolja, hogy mily veszély rejlik a magyar honi biztosító felekre nézve abban, hogy pénzükkkel oly társulathoz fordulnak, mely a biztosított összegre nézve nekik itthon semmiféle garanciát nem nyújt. Majd — ugyancsak adatokkal — bizonyította, hogy Arányi Miksa ur a Magyarországon befolyó óriási díjbevételekből mily nagymérvű adóelvitkolást üz. A Házban óriási mozgás keletkezett, a mikor Polonyi kimutatta, hogy Arányi ur az 660,000, frtos évi jövedelme után csak — 276 frt adót — a New-York biztosító társaság pedig egészben véve alig 8000 frt adót fizet. Voltak azonban az interpelláció indokolásának roppant derült mozzanatai. Így különösen viharos kacagás hangzott fel, mikor New-York kérdőpontjait mutatta be Polonyi. Így azt szokták kérdezni a felektől.

— Szokott ön szeszes italokat inni?

— Kőhög-e ön? — Persze, hogy leg-többben nemmel felelek, de a New-York ebből is szokott magának anyagi hasznot csinálni, mert a kötvény szerint ha valamely felelet valótlanak bizonyulna, úgy a police érvényessége megszűnik. Az interpelláció további indokolásában elmondja, hogy mindenmas európai államban vagy kitiltottak, vagy megnehezítették a New-Yorknak működését. Romániában az üzelmek miatt az ügynököt börtönbe esukttak!

Itt Rakovszky közbeszólt: Nalunk majd miniszter lesz!

Polonyi interpellációja mindvégig lekötötte a Ház érdeklődését. Haromnegyed három órákor fejezte be az egész Ház zajos helyeslése közt azzal a kijelentéssel, hogy az interpellációval Arányi urral való ügyét is befejezte, többé Arányi urral és a New-Yorkkal foglalkozni nem fog.

KÜLFÖLD.

*** Az osztrák helyzet.** Egy kommunika a következőket mondja: Gróf Thun miniszterelőöknek Jawoski, Engel, dr. Bulat és dr. Fuchs képviselőkkel folytatott tanácskozása után a jobboldal parlamenti bizottsága két orai értekezletet tartott, a melyen újból az elnökkérdéssel és a »lex Falkenhayn«-nal foglalkoztak. Végleges alkotmányt azonban nem hoztak. Az urak baza alkotmányhü partjának tagjai, az e párthoz tartozó képviselők, valamint a párt tartományai bizottságainak bizalmi emberei és tagjai szombaton délután gyűlést tartottak a melyen a politikai helyzet beható megvitatása után elhatározták, hogy nyilatkozatot tesznek közbe. Vegül a bizalmi férfiak a következő határozatban állapodtak meg: Az alkotmányhü nagybirtokosságnak 1898 március 19-én Beesben összegyűlt bizalmi férfiai elvárják a birodalmi tanácsban levő elvtársaktól az új helyzettel szemben is csak úgy, mint eddig, a párt alapelveinek határozott védelmét alaudó érintkezésben a német nép elvrokon képviselőivel és függetlenségüknek minden irányban való teljes megővése mellett. Kifejezik különösen azt a sürgős óhajtásukat, vajha sikerülne a nyelvkérdésnek az összállam és a németek érdekeinek egyaránt megfelelő törvényes rendezését, mindenekelőtt pedig a normális parlamenti viszonyok helyreállítását létrehozni.

Marjay Péter beszéde.

— Elmondta a képviselőház márcz. 19-iki ülésén. —

Marjay Péter: T. ház! Május elseje még messze van, mégis a miniszterelőök urnak egy kiejtett szavából azt vettem észre, hogy a miniszterelőök ur már is obstrukció iszonyba esett; (Derűtség a szélsőbalon) attól tart, a mikor itt interpellációt jelentenek be, hogy mar ez is egy neme lesz az obstrukciónak. A költségvetés tárgyalása alkalmával az ellenzék ellen az volt a pauasz, hogy nem beszélnek, más alkalommal meg az volt a panasz, hogy ugyanis sokat beszélnek. Hat t. képviselőház, igaz, hogy a közelebb végbe ment költségvetési tárgyalás oly silányrak, oly meddőnek es oly inségesnek mutatkozott, a milyen még talán soha sem volt ebben a házban. Ha ez a kis élénk néppárt meg nem szánja a kormányt kétszer, 24 ora alatt az egész 500 millió költségvetésen túl lehetünk volna.

Es akkor, a mikor az ellenzék részt nem vett a költségvetési vitakozásban, azt mondták, hogy ez az oró meggyengülésének, a végkimerülésnek a jele, pedig mindenki jól tudta, az egész közvélemény is tudja, hogy nem az volt ez, hanem az ellenzék jogos felhaborodásának következtében hozott azon méltányos határozata és megállapodása, hogy azzal a kormánnyal, a mely decz. 31-én el lett vezetve ahoz a kedvező időponthoz, a mikor az önrendelkezési jogot a kezébe vehette volna, a helyett, hogy e jogával élt volna, bizonyos államcsiny színet magán viselő eljárással olyan állapotot idézett elő, hogy 14 napig az ország törvényen kívül volt. Azzal a kormánnyal, a mely az ellenzéknek minden igazságos érvére, megindokolt követeléseire mindig csak tagadással, visszautasítással felelt, az ellenzék nem tehetett mást, mint a mit tett, hogy t. i. a költségvetési vita alkalmával bebizonyította a világ előtt azt, hogy a kormány oda juttatta immár az ellenzékét, hogy az még a kötelességeit sem kívánja vele szemben ilyen körülmények között teljesíteni. Hanem most, a mikor arról van szó, az 500

millió frtot legyen jogosítva elkölteni, most már igenis kötelessége, a passzivitást felteve, kimutatni azt, hogy ez a kormány nem érdemes arra, hogy ennek az összegnek felhasználására, elköltésére jogot és szabadságot nyerjen.

Igen tapasztalt régi bölcs politikusok már itt megbírálták a költségvetési tjavaslatot úgy pénzügyi, mint közgazdasági és politikai szempontból én a közélet, a gyakorlati élet szempontjából kívánom azt megvilágítani és kifejteni, hogy ez a kormány sem a nemzeti érdek tekintetében tartozó kötelességeink nem felelt meg, sem a közönség érdekeit nem szolgálja úgy, mint kellene, azért a költségvetéssel való élésre felhatalmazást tőlünk nem várhat és nem igényelhet. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Hogy viselte magát ez a kormány a nemzeti érdek, a nemzet tekintélye nevelésének kezdesében? Megmutatta ezt az elmulasztandó. Ket esztendő óta elintézésre vár a quota kérdés, két esztendő óta ennek a quotákérdésnek a nyomában elintézésre vár a kiegyezés és a magyar kormány gyavaságának, tehetetlenségének mindennap újabb bizonyítékát adta az által, hogy újabb kibúvokat keresett és előállított kiesinyes provisorizus javaslatokkal.

T. ház! 30 esztendeig emlegette az ország közvéleménye az önálló vámtérület megszerzésének szükséges és adásos voltát és a kormány, amikor ez önként, mint érett gyümölcs hullott a markába, akkor vetette ezt el, mert nem merészelet megkísérteni ennek a nagy kérdésnek a megoldását, a gyakorlati életbe való átvitelét. (Ugy a szélsőbalon.)

Es mit tett itthon a közéletben a nemzeti érdekekért? Legutóbb megmutatta a nemzeti nagy ünnepen tanusított magatartása. — Akkor, amikor az országnak kiesinyje es nagya, szegénye es gazdagja egyaránt, ünnepi ruhába öltözve, ünnepelel márc. 15-én, akkor, a lapok feljegyzései szerint a kormány épületeken nem volt sehol egyetlen nemzeti zászló, a színházakban nem volt alkalmi előadás, sőt a mikor a közönség azt az ártatlan nemét követelte a tüntetésnek, hogy a színházakban a Talpra magyar! szavaltassék, akkor is ez megtagadtott, azon kijelentéssel, hogy inkább maradjon felbe az előadás.

T. képviselőház! Azt hiszem, hogy a mikor ezeket csak röviden jeleztem, mindenki tudja, hogy ez a kormány nemzeti érdekekben sem kifele, sem itthon a közvélemény terén egyáltalában nem tett, sőt inkább annak rovására járt el minden tetteiben. Es most, márc. 15-én az egész ország szívéből, lelkéből ünnepelel, előállott a kormány es be-terjesztett egy tjavaslatot, letargyallatta azt es áprilist akar jaratni az egész magyar nemzettel. (Ugy van! a szélsőbalon) megtagadja az 50 esztendő alatti megszilárdított lekesedését (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon) a nemzeti ünnep iránt. De hát t. ház, ha a kormánynak áprilist tetszik jarani, am jarja maga, a nemzet nem fog e táncban hozza csatlakozni. (Ugy van! a szélsőbalon.)

T. Ház! Ez a kormány nemesak a nemzeti érdekek ápolása szempontjából nem tesz semmit, hanem még mindennapi hivatalos kötelességeit is — es hivatalnokai is az ő kötelességeiket — tisztelet bizonyos kivételeknek — igen hanyagult szoktak teljesíteni. (Halljuk! halljuk! a szélsőbalon.)

Nevezetesen itt Benyovszky Sándor gr. t. képviselőtársam tegnap elmondta, — egy kicsit elszólva magát — hogy a pénzügyminiszter ur igen derék ember. (Derűtség a bal es szélső baloldalon.) Hát én ezt megengedem, de azt hiszem, hogy mint hivatalnok nem szerzett tulságosan érdemekeket a derék hivatalnok jelző elnyerésére. (Halljuk! a szélsőbalon.)

Alighanem minden képviselőtársam, vagy legalább sokan közülök tapasztalgatták már azt, hogy ha vidékről valamely felebbezés során a miniszteriumokba kerül, nemesak hónapok, de esztendők kellene hozzá, míg elintézését nyer.

Körülbelül 3 héttel ezelőtt megakartam a belügyminiszteriumban sürgetni Kis-Marja község egy beadványát, amely szerint abban a községben a gazdák a mostani nyomorúságos viszonyok között szövetkeztek, önmaguk akarán magukon segíteni, egy állatbiztosító egyesületet akartak alakítani. Ezen egyesület alapszabályait még az elmúlt esztendő tavaszán felküldték a belügyminiszteriumba, de erre vonatkozólag azóta a miniszterium részéről semmiféle értesítést nem kaptak, pedig az a közönség nagyon is állattenyésztő község, rá nézve ezen kérdés mielőbbi eldöntése nagy fontossággal bír.

A belügyminiszteriumban hosszas keresés után azt mondták, hogy menjek a közlekedésügyi miniszteriumba, ott van az ügy. A közlekedésügyi miniszteriumba miképpen lehetne, gondoltam, (Derűltsg.) nem is volt ott. Visszamegyek, azt mondták: a földmivélsügyi miniszteriumban véleményezés végett. Elmentem a földmivélsügyi miniszteriumba, ott azt mondják, hogy odaát van az igazságügyi miniszteriumban. (Derűltsg.) Azután hírtelen utananéznek, ott levén egy épületben az igazságügyi miniszterium is, — és azt mondják, hogy nincsen bizon már az ott, hanem csakugyan régóta itt hever a földmivélsügyi miniszteriumban. Ekkor felkerestem az illető magasrangú hivatalnokot, akinek kezében volt az ügy s az azt kérni tőlem, mikor előadtam neki a dolgot, hogy voltaképpen mi tekintetben érdekli uraságodat a kérdés? (Derűltsg.)

— Anyiban érdekel, — mondom én, hogy a mit ide küldenek, azt el is kellene rendezni intézni, nem pedig másfél vagy két esztendőn át elintézetlenül itt tartani. Erre aztán hosszas fejtegetések után még is megnyer az ügy ott a földmivélsügyi miniszteriumban és ő beküldi a belügyminiszteriumnak. Hogy most hogy áll a dolog, — nem tudom.

Felemlíthetek továbbá t. ház, egy a pénzügyminiszter ur ressortjához tartozó esetet. (Halljuk!)

Hét azaz hét esztendővel ezelőtt Bihar megye egy községének határán mintegy száz holdnyi homoki szőlőtelepet létesítettek. Tudjuk, hogy az új homoki szőlőtelepek adómentesek, de erre a szőlőtelepre rendszeren kivételként az adót és be is hajtották. Az illetők folyamodtak az adó leírásáért; itt van három receptisse, mindenféle okmányról nálam, amelyeket a miniszteriumhoz terjesztettek fel az ügyben, de adójukat mai napig sem irták le. Kérvényük ott van már vagy három esztendője, ez elmúlt két esztendőben is kivetettek, sőt már be is hajtották az adókat.

Ez nem valami nagy gyorsaságra vall, a mi a t. miniszter ur vezése alatt álló hivatalnokok eljárását illeti. S vajjon a mai kor színvonalához méltó-e ez az eljárás, hogy az államhivatalnokok, különösen a pénzügyminiszteriumhoz tartozó összes hivatalnokok folytonosan szolgálati pragmatika nélkül szolgálnak és fellebbvalóik önkényes eljárásainak és szeszélyeinek — a fertui önzet és méltóság rovására — teljesen ki vannak szolgáltatva? (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Így akarja a pénzügyminiszter ur kezében tartani hivatalnokai ezreit, hogy azokkal kénye-kedve szerint mindenkor szabadon rendelkezhessek politikai célokra. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Vajjon a mezőgazdák érdekeiben van-e az, hogy pénzügyminiszteri vagy magas pénzügyi közegek intézkedései, rendeletei folytán a dohánytermelő gazdák felelőssé tételnek azért, hogy ha birtokaikon, termelési területükön esempészet történik, akár idegenek, akár eselések követik azt el. Világosabb lesz, hogyha egy példával világítom meg a dolgot. Ha egy termelő gazdának cselédje, kertésze, napszámosa, vagy bármiféle alkalmazottja dohányt tesz félre, ha csak a maga hasznára is, a simítás, vagy a csomózás ideje alatt, vagy bármikor, és az a fináncz megtalálja, a termelő gazdát teszi felelőssé. Pedig az ott egy őrt állít a maga költségén és azzal vizsgálja, ezenkívül vagy gazdájával, vagy tiszt-

jeivel ellenőriztetni a csempészetet. Mindazonáltal bármilyen elővigyázat mellett is megtörténik, hogy a dohányt elcsempészik. Akkor azután azt a gazdát utasítják először, hogy bocsássa el az alkalmazottját, az esztendő derekán is, legfeljebb nagy kegyesen mégis megengedik, hogy az esztendő végéig megtartsa.

Aztán felelősségre vonják a gazdát is. Én magam is kaptam egy ilyenféle figyelmeztetést miután egyszer egy kisebbeszerű esempészet történt nálam, akkor azt jegyezték a termelési engedély ivre, hogy a felügyelet nagyobb szigorral gyakorolja, mert különben engedélyét veszti. Hát a birtokos gazda, a ki esetleg 40—50 holdat termelési területbe 8—10,000 frtot fektetett be, szarító pajták s egyéb épületekbe azért, mert cselédje, kertésze, vagy annak napszámosa eldugott egy fél kú dohányt, elveszítse termelési engedélyét? Ez nemcsak a gazda érdekében való szolgálatnak — nem mondható, hanem valószínűleg a termelő gazdának a hatóság által való üldözése és méltatlan bántalmazása (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

S vajjon a közigazgatási élet terén milyen jelenőségekkel találkozunk? azt mondtam itt a minap Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter ur, hogy a vármegyék helyen valóságos emberfeletti munkát végez. Én pedig azt mondom, hogy a vármegyék igen sok helyen tisztelet a kivételeknek ember üzemlet és kényelmet felülmúló módon korhelykednek és nem dolgoznak semmi. (Derűltsg.) Ott van pl. az árvaügy. Tessék csak megnezni a Haz naplót, ott látható egy az árvaügy terén tapasztalható botrányos és óriási hanyagságok miatt hány-szor szóval példának okáért Bihar vármegyének árva-ügye, a hol nem egy, nem két, hanem 10—12 község el van marasztalva óriási összeg fizetésében azért, mert akkor, midőn meg az árva-pénztárakat a község tutorai kezelték, azon tutorok számadásának megvizsgálására nem voltak ellenőrző közegek, a kik a kellő időben megvizsgálták volna az az hogy voltak, de nem teljesítették kötelességüket.

Igy az esetleges hátralékok a nagy kamatszaporulatok következtében annyira növekedtek, hogy ma már 10—20, sőt 30 ezer forintnyi követelés is van egyik másik község nyakában. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) És ez nem elég, hanem mikor a község jogos álláspontjának tudatában azt mondja az arvaszéknek, nem fizetek erre a követelésre még ha a miniszter is helyben hagyja a végzést, akkor sem fizetek, hanem tessék beperelni. Akkor az illető hatóság ezt nem teszi meg, hanem elhuzza halasztja három négy éven keresztül is a per megindítását. Itt van egy példa rá Szinay Gyula képviselő ur kezében. Ezen az ő kezében van egy községnek 28 ezer forintos ügye és három esztendő alatt alig tudott annyira menni hogy a keresetet beadják a község ellen. Én azt hiszem, hogy mindezek a dolgok egyáltalában nem bizonyítják azt, a mit tegnap Darányi Ignác miniszter ur mondott, hogy a kormány így és amugy szorgalmasan fáradozik a községekért a községek érdekeit védelmezi. Azt sem bizonyítja, a mit tetszett mondanom, hogy a megyék emberfeletti munkát végeznek, hanem azt, hogy emberi méltóságot megalázó módon korhelykednek sok vármegyében. (Derűltsg. a bal és szélső baloldalon.)

Azt mondja a t. földmivélsügyi miniszter tegnap beszédében, hogy ő a gazdák hitelügyével nem foglalkozik. Eppen ez a baj, hogy a mi csekélység, avval foglalkozik, a mi nagyfontosságú kérdés volna, azzal nem foglalkozik. Maga a pénzügyminiszter ur sem foglalkozik a hitelügyvel. Többen sürgetjük már, tegyen valami intézkedést arra nézve, hogy az a méltánytalan és jogtalan eljárás, hogy a törlesztési kölcsönökre illeték vetetik ki, szüntessék meg. Mert vajon nem elég baj-e magában véve, arra a birtokosra, hogy a végből, hogy az ország földéből egy

bizonyos kerület idegen hangzásu névre ne irassék a telekkönyvben, megerőlteti magát, megfeszíti minden bátorságát, aláveti magát egy nagy adósságnak és kölcsön szerzéssel is belemegy a birtokvásárlásba? Vajjon nem elég baj-e, hogy nagy adóssága van, s azonkívül még 40—50 ezer frtos kölcsönét még megrójják 4—5 ezer forint illetékekkel is! Azt hiszem, hogy erre nem fogja mondani sem egyik, sem másik miniszter ur, hogy ez is bujtogatás és az az osztályok felingerlése. Megérdemelné az a birtokos, aki nagy kölcsönök árán birtokot akar szerezni, a magyar földön, magyar ember számára, hogy ettől a méltatlan teherrel megóvassék. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Azt mondták itt többen, hogy az ártéri dolgoknál, a vízlecsapoló társulatok eljárásainál sokféle véltatlanságot és jogtalanságot követnek el. (Halljuk! Halljuk!) Ennél tisztább igazságot nem mondhatott sohasem Horánszky Nandor t. képviselő ur, sem más; ez mindeennapi tapasztalati igazság. Tökeletesen igaz, hogy a szegény embernek 1—2 holdat kitevő, magaslaton fekvő földje is belevonatik az ártér fejlesztésébe, hogy a nagyoknak szakra és ezer holdakra menő birtoka könnyen, kisebb teherrel legyen lecsapolható és ármentesíthető. (Igaz! Ugy van!)

T. ház! Egy öreg magyar gazdaember, Debreczen város tanácsstermében, egy ily ármentesítő társulati gyűlésen ezt mondta: »A kit az Isten meg akar verni Magyarországon, ártéri kötelezettség alá eső birtokot ad neki.« (Derűltsg. a szélső baloldalon.) Ugy is van. Mert ott nincs semmiféle ellenőrzés a világon, hanem a mit a mérnökök és a hivatalos közegek megállapítottak, az ellen hiába apellál az ember, foganatja sohasem lesz, rajta marad, a mit reá kivetettek, már most az olyan birtokot, a mely ártéri kötelezettséggel van megterhelve, minthogy minden ármentesítő társulat kölcsönpenzből él, — megterhelik 50 esztendő törlesztési kölcsönrel, 50 évig kell az illető birtokosoknak fizetniük, úgy hogy nehéz attól a birtoktól megszabadulni is.

Mielőtt a t. földmivélsügyi miniszter ur tegnap beszédének egyes tételére közelebből rátérnék, nem hagyhatom figyelmen kívül a közelebbi napokban felvetett két kérdést, a melyekre okvetlenül ki kell terjeszkednem. Nem akarok az élénk viselkedésű t. néppárttal polemikába bocsátkozni, de Mócsy Antal t. képviselőtársammal sem, csak arra akarok reá mutatni, hogy az embert a nagy lelkesedés sokszor tévedésekbe, túlzásokba viszi. — Mócsy képviselő ur nevezetesen fölvetette itt a zsidó kérdést, a magas keresztén eszmék szempontjából.

Én úgy tudom, hogy épen most a testvéri egyenlőség nagy ünnep napjaiban tapintatlanságot észlegetni, mert épen a keresztényiség szellemével a keresztényiség alapítójának álláspontjával lehet az ővéhez hasonló állításokat megczafolni. Különben a keresztény vallás megalapítójának Mócsy Antal kollegámnál s mindnyájunknál jobb és közvetlenebb ismerője, Pál apostol azt mondta, »nincs többé sem zsidó, sem görög, sem szolga, sem szabados között személyválogatás, mindnyájan egyek vagyunk.« A testvéri egyenlőség nevében elítélni mindenkit egyszerűen azért, mert zsidó ugyan helytelen volna. (Helyes a szélső baloldalon, Ellenmondás a népparton.) Ha nem itélték el, akkor kezét fogunk és holtig a barátság! (Élénk derűltsg. a szélső baloldalon.) Igaz, hogy a keresztényiség alapítója egy alkalommal korbácsot is vett kezébe és bemenvén Isten templomába, a pénzváltókat a kufarokat és az árusokat erős ütlegekkel kiverete onnan. Akik abban az időben pénzváltók, kufarok és árusok voltak, azok ma bankárok. (Derűltsg. a szélső baloldalon.) En azonban a bankárokat is becsülöm, ha becsülésre méltók s ha mindennapi munkájukat embertársaik javára, nem pedig megnyuzására fordítják.

Ha a t. néppárt és Mócsy Antal képviselő ur úgy értette, mint én, akkor nincs köztünk semmi baj. De megjegyzem, hogy ha a Krisztusnak azt a korbácsát itt a Hazban a 3 millióval kapcsolatba hoznánk, (élénk de-

rülség a bal és szélsőbaloldalon.) akkor az a korbács nem csak a zsidóságot, hanem általában sok más is s különösen nagyon nagy tisztségekben álló férfiakat is sújtana. Ha így értette, akkor ilyen értelemben egyik vagyunk és folytassuk a munkát. Ha kell, vegyük fel a Krisztus elejtett korbácsát, de nem úgy, a mint Molnár János képviselő ur mondotta s a mire reflektálni szívesen akarok. A t. háznak szorgalmasabb látogatói tudják, hogy én is mint t. képviselőtársam, ha nem is asszony-száj, de én is pap vagyok. (Derülség) és én is azt mondom, hogy a papnak igenis szabad politizálni, én is politizálok, de nem a templomban. (Élénk helyeslés a jobb és szélsőbaloldalon.)

A mely pap a templomban politizál, az is megerdemli a krisztusi korbácsot. (Élénk helyeslés a jobboldalon és szélsőbaloldalon.) Mert oly dolgot visz az Isten templomába, a mely nem oda való. A templomba azért mennek az emberek, — és ebben az egyben igazat adok a t. földművelésügyi miniszter urnak — hogy ott szívbeli nyugalomát, belső megelégedést Istennek, önmagukkal és az emberekkel való békeséget, boldogságot szerezzenek. (Élénk helyeslés a jobb és szélsőbaloldalon.) Mar pedig a templomba — nem tudom a felvidéken és a katolikusoknál, hogy van a dolog — de arra minálunk a templomba járó közönség közt lehetetlen, hogy ne volna olyan ember, aki másoktól, hogy ne volna olyan ember, mint éppen az a t. pap. Oda nem szabad politikát bevinni. Gyakorolják azt a templom küszöbén kívül a magánéletben. Ah ez különösen ránk, padokira, sika a nép legközelebb vezetői, erkölcsi megteremtői és tisztelői vagyunk. Meg kell tanítanunk a közönséget arra, hogy kövesse az apostol példáját oly esetben, mint Péter apostol tett egyszer egy ötvössel. Egy Demeter nevű ötvös mester ugyanis, a ki is pogány Diana templom mintájára apró kápolnákat árult, a keresztényesség tiszteletével egyszerűen csak azt tapasztalta, hogy az ezüst kápolnák már nem kelendők, hanem Péter apostol lelkes beszédei hódítják a közönséget. Elment hát az apostolhoz és így szólt: »Taníts meg engem az ekesszólás ezen mesterségére, gazdagon fogom megfizetni.«

Az apostol pedig azt felelte: a te pénzved együtt vesszen el, mivel azt gondolod, hogy az Isten lelke az igazság pénzen vásárolható. Ebben az irányban kell politizálni a papnak, hogy a mikor hívehez elmennek pénzzel — akár a 3 millióból való az a pénz, akár nem, — mondja el az illető polgár ember, az ő ősi becsületese érzésével: »A te pénzved együtt vesszen el, mert azt gondolod, hogy a hazafiság lelke, a hazaszeretet, az igaz meggyőződés pénzen is megvásárolható.« (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ebben a tekintetben fogunk politizálni t. képviselőház és ebben az irányban mindenkor elvállaljuk a felelősséget. Élénk tetszés a szélsőbaloldalon.)

Most már nagyon röviden reá térek a t. földművelési miniszter ur egynehány mondasára. A költségvetési vita folyamán egyszer olvankor letem a házba, a mikor a földművelésügyi költségvetésnek egy nagyfontosságú tétel volt tárgyalás alatt, nevezetesen a községi segélyegyletek segélyezése, az egy gazdánál hosszabb ideig szolgált cselédeknek és részben munkásoknak megjutalmazása. Képviselő társaim figyelmeztetését vonva magamra, néhány elismerő szót mondtam akkor a földm. miniszter nemely cselekedeteiről. A miniszter ur erre felállott és azt mondta — én legalább így fogtam fel szavait — ne szóljanak elismerőleg rólam és a kormány tagjairól, mert nem érdemlem én azt meg. A miniszter ur tegnapi beszéde után, ha maga a miniszter ur nem mondotta volna is, most én mondanám, hogy csakugyan nem érdemli meg, hogy őt kiemelje a többiek közül, külön dicsérjük. Bebizonyította ugyanis, hogy miniszter társaival minden tekintetben egyenlő. Azt mondta ugyanis, hogy a mikor a miniszter ur kormányra lépése alkalmával megigért, azok már jó részben bevaonak váltva.

T. képviselőház! Ha avval dicsékszük a t. miniszter ur, hogy a kormány minden fo-

gyatkozásai daczára már a negyedik esztendő el, akkor igen természetes, hogy valamit csak dolgozniok is kellett. Mert igaz ugyan, hogy — a mint előbb említettem — a miniszteriumokban és a vármegyékben nem sokat dolgoznak s ha dolgoznak is, csak a közönség ártalmára és zaklatására dolgoznak de a kormánynak mégis csak kellett valamit tennie, habár nem látom, hogy mélyrehatóbb intézkedéseket tett volna. De akármit beszéljen is a t. miniszter ur arról, hogy mennyit és mily eredménnyel dolgozott: hogy meynyit dolgozott, azt legjobban bizonyítja az ország mai állapota. A magyar haza ilyen nyomoruságos állapotban sohasem volt. Az anyagi nyomorusághoz hozzájárult az erkölcsi romlottság és elajlásodás, a nyit csalások özőne és a szocializmus retentő elterjedése. A mellett itt vannak a kiegyezési nehézségek is. Mindez a kormány gyengeségének ez gyarlóságának sajnos eredménye.

Azt mondja a t. miniszter ur, hogy által tenyesztés érdekében sokat tett a kormány.

Zmeskal Zoltán: Rosszavalt bevásárlta. (Derülség a baloldalon.)

Marjai Péter: Én azt szerettem volna hallani a kormánytól, hogy az ország mezőgazdaságára rendkívül káros sertésvész nyomoruságainak enyhítésére kiosztott az ország területén a gazdákknak, ha nem is 3 millió, de legalább 300,000 frt értékű sertés teayész anyagot és esztendői mérsékelt részletfizetésre. Jobban szerettem volna, hogy a lötenyésztes felelőssége céljából elpusztította azokat a 20—25 esztendő, s a gazdák takarmányán és abrakján tartott hasznavehetetlen, taligába való állami méneket...

Zmeskal Zoltán: Rosszavalt és Komlóssy! (Zaj! Élénk csenget.)

Marjai Péter: — és helyettük olyanok szereztek be, amelyek a tenyesztést emelni fogják. Azt vártam volna, hogy a t. miniszter ur azt mondja, hogy a pénzügyminiszter pedig elfogja törölni, az illetéket 50%-al leszállítja, a földadót s amit ezzel elvesztett, visszaszerzi a tőzsde megadóztatása által. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Mindazt azonban a t. miniszter ur nem mondta s így ép oly üres az ő beszéde, ép oly meddő és sivár, mint a milyenek jelezte — pedig nem az — Horváthy Nándor az ő beszédét, sőt monott a miniszterelnök ur olyat, amit szerintem bár én nagyon is kezdő és gyenge látásu politikusként tartom magamat, nem volt szabad mondania a miniszter-székéből. Azt mondja t. i. hogy ha zsidó kérdést csinálnak, akkor majd ütök a papot és a nadrágos embert is. Ily mondasokkal a rakoncátlan elemekben azt a gondolatot ébreszt, hogy meg a miniszter is fél az ütlegetől. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Külömben ő it a házban nincs igazság, csak szabad vélemény nyilvánítás van. Hogy józan e az a vélemény, vagy nem, tetszik-e az ország közvéleményének vagy nem, ez még kérdés.

Itt csak szabad vélemény nyilvánításról, nem igazságról, van szó. Igazító ebben a tereben szerintem nem foglalhat helyet és nincs is. (Ugy van! balfelől.) De még ha igazság volna is, ezt kellene mondania egy miniszternek, és veleegyütt társainak, hogy bármely igazsággal szemben a kormány arra használja fel hatalmát, hogy a közönséget megoltalmazza, s még az arnyékát is igyekszik kiirtani annak, hogy valaki abban a feltevésben legyen, hogy itt akár kaputos, akár nem kaputos embert ütni lehessen. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

De a kormány ebben a tekintetben semmi garantitát nyújtani nem képes. A miniszter ama kijelentésével, hogy immár negyedik esztendeje el ez a tehetetlen kormány, ismét csak egy kicsinyes eljárást követett, mert ez miután egy gyermekies kérdés. En erre csak azt mondom, hogy ez is csak szerencsétlenség és az idők nyomoruságának jele, hogy ilyen kormány meg marad az uralmon négy esztendeig. (Igaz! Ugyvan! a bal és szélsőbaloldalon.)

Ilyen kormány irant én egy szemernyi bizalmat sem érzek lelkemben és minthogy

semmi tekintetben sem viseltem iránta bizalommal, egy krajezázt sem szavazok meg arra hogy öljen azzal az ő kormányzásának utjában. Nem fogadom el a törvényjavaslátot. (Élénk helyeslés és éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Ujdonságok.

* **Uj regényünk.** Lapunk mai számában új regény közlését kezdjük el. Címe: **Epizódok Zsigabarrátom életéből**, szerzője pedig **Visky Böske**, mely név alatt lapunk egyik kiváló tollú női munkatársa rejtezik. Ajánljuk t. olvasóink szives figyelmébe.

* **A főkapitány gyásza.** Boczkó Sámuel városunk szeretett főkapitányát súlyos csapas érte. Anyósa, özv. **Dragota Ignáczné** uró, városunk előkelő társadalmának egyik legutolsóbb matronája tegnap reggelre viradóra elhunyt. Halálát **Frindl Mihály** gyermekei: **Natalia**, ifj. **Boczkó Sámuel** és **Miklós**, valamint veje és kis unokája **Boczkó Bélácska** gyászolják. A hosszas szenvedés után elhunyt uró ma d. u. 4 órakor fogja a róm. kath. egyház szertartásai szerint dr. **Wolff** a Nándor v. püspök plebános és d. u. 5 órakor fogják kiszállítani a **macsi** családi kastélyba, a honnan holnap d. u. 3 órakor fogják eltemetni a családi sírboltba. A gyászoló család a halálesetről a következő jelentést adta ki: Mélyen megsomorodott szívvel jelentjük a felejtethetetlen, szeretett és anya, uagynya, testvér, illetve anyós vajda-hunyadi és felsőszilvási özvegy **Dragota Ignáczné** született **Frindt Anna** asszonynak f. évi márcz. 20-an éjjel, 58 éves korában, hosszas szenvedés s a halotti szentségek ajtatos felvételé után történt csendes elhunytat. Kedves halottunk földi részei folyó hó 22-en délután 3 órakor fogják a Pusztá-Kis-Macsi családi sírboltban örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent miséldozat folyó hó 34-en délelőtt 9 órakor fog a helybeli r. kath. templomban az Egek Uranak bemutatni. Mely végtes-égtelre rokonainkat és barátainkat tisztelettel meghívjuk. Debreczen, 1898. márczius 21-en. Gyermekei: ifj. **Boczkó Sámuel**, **Dragota Natalia**, **Dragota Miklós**, unokája: **Boczkó Béla**. Testvére: **Frindt Mihály**. Veje: ifj. **Boczkó Sámuel**. Az örök világsággyal nyereskedjek neki! A temetést **Gebauer** érczkoporsó-gyar tem. int. rendezti.

* **A jog- és pénzügyi bizottság** szombaton délután **Vessey Imre** tanácsnok enökése mellett ülést tartott. Nehány kisebb fontosságú ügyön kívül fontosabb jelentőségűek is fordultak elő, melyekről holnapi számunkban számolunk be.

* **Csatorna áttétel.** A Tizenhárom város és kis-uj-utcák sarkán új haz épül jelenleg, melynek alapját asvan azt találták, hogy a csatorna beleszik az új szabályozási vonalba s ezért azt a város kénytelen átépíteni. Az építést a tanács **Stáhl Géza** főmérnök javaslatára mai ülésében rendelte el.

* **Kinevezés.** Az igazságügyi miniszter **Lengyel Károl** debreczeni ítélőtáblai törvényeski aljegyzőt **Biró** s a g i jegyzővé nevezte ki.

* **Felolvasás a szőlőművelésről.** A gazdasági egyesület mind inkább látogatott szakelőadásai között szombaton délután tartotta meg **Barna Balázs** a szőlőművelésről tanulságos előadást. Az előadás során a felmutatott szőlőtökeken gyakorlatilag mutatta be a metszési módokat, a különböző metszés nemek előnyeit és hátrányait. — Ismertette az előadó a különböző művelési módokat. A tőke alakja mindig terebélyre alakítandó a metszés által az alacsony szőlőművelésnél, a metszés terv szerint teljesítendő. Ismertette, illetve bemutatta az előadó a metszést a szőlő egyeves korától kezdődőleg. Az előadás végeztével **Vaczy János** gazdasági elnök felkérte a megjelenteket, hogy márczius hó 26-en szombaton délután 3 órakor a Homok-kertben

Tordai Gábor ur szőlőtelepén megjelenni sziveskedjenek, ahol Barna Balázs a metszési módokat gyakorlatilag fogja bemutatni.

*** A város községsége.** A városi tanács mai ülésén döntött a községségeit szállítása ügyében hirdetett pályázat felett és pedig akként, hogy a szállítást Reichmann Ármán helybeli vállalkozónak adta ki első minőségű kövezetnek tokaji hideg II. oszt. kövezetnek tarcsali meleg oldali köveket fogadva el a külső területre 13060 frt illetve 12070 frtért, a belső területre 23900 frt illetve 23040 frtért azzal a megjegyzéssel azonban, hogy a pályázati hirdetményben közzétett feltételektől való eltérésekre vonatkozó kikötéseket nem vette figyelembe.

*** Presbiteri közgyűlés.** Tegnapi közgyűlést tartott az ev. ref. presbiterium. Lefolyásról ters úke miatt holnap fogjuk hozni tudósításunkat.

*** Orvosi körökből.** Dr. Varga Emil 3-ik ker. t. orvos f. hó 22-től Ápril 12-ig távol levén a városból, a 3-ik ker. tiszti orvosi teendőket végzésével Dr. K. Szalay Bála városi vegyész és tb. ker. tiszti orvos van megbízva. Magán orvosi gyakorlatában, nemkülömben a főreáiskolai orvosi és épészségtan tanári teendőiben pedig Dr. Bruckner Ernő, egészségügyi tanácsadó helyettesíti.

*** Az első takarékpénztár közgyűlése.** A debreczeni első takarékpénztár tegnapi tartott közgyűléséről térszűke miatt holnap fogunk megemlékezni.

*** Első debreczeni keményítő gyár.** Magyarország mezőgazdasági állam és még nagyon sokáig az is fog maradni. Epen ezért igen nehezen telepszik meg hazánk földjén a gyáripar, melynek még a gazdasági függő viszonyunk is nagy hátrányára van. Különösen erők ezt alföldünk metropolisai, mint pl. városunk is, ahol az »István« gőzmalom-társulatot kívül a társadalom rétegeibe benyúló szerejét onnan merít iparvállalatunk egyetlen egy sines A helyzet nem sokáig maradhat így, hanem igenis keletkezniök kell a köztársulason alapuló iparvállalatoknak, hogy megálljuk a versenyt azokkal a városokkal, amelyek régibb iparral dicsekedhetnek. Világos dolog, hogy első sorban olyan vállalatok alapításával kell ezt az akciózt kezdeni, melyek a mezőgazdasági termeléssel szorosabb kapcsolatban allanak. Örömmel jelentjük, hogy azon a néven, amely e sorok élén áll, most egy ilyen, közzgazdaságunk tovább fejlődésére nézve igen fontos új vállalat van keletkezésben nálunk. A gyár egyszázötvenezer forint alapítókével részvénytársaság alakításával fog lelesülni a dohánnyár és vágóhíd közelében. Az üzem keményítő, csiriz gyártással és gazdasági érdekléssel fog megindulni. — E tárgyban szombaton délután népes értekezlet tanácskozt a városházán Rickl Antal a debreczeni gazdasági egyesület alelnöke előlése mellett. — Jelenvoltak Sesztina Lajos, Stahl Géza, Berger Jenő, Horváth István, Kovács János, Reichmann Ármán, Tóth Béla, Fleischmann Mór stb. A kiküldött szűkebb bizottság, melynek tagjai voltak: Berger Jenő, Dr. Fejér Ferencz, Horváth István, Kohn Adolf, Kovács János, Nagy Jakab, Lusztig Dezső, Reichmann Ármán, Rickl Antal, Szabó Zsigmond, Szakácsi András, Ungvári József és Weisz Sándor nevében mint előadó dr. Fejér Ferencz ügyvéd szerepelt, kinek előterjesztését holnap közöljük. Az értekezlet elhatározta, hogy aláírást nyit a részvény tőke előállítására végett. Egy részvény 100 frt. Máris jelentékeny összeg van jegyezve. Az első aláírók a következők: Aldási Mihály, Berger Jenő, Bészler Károly városi tanácsnok, Békfalvy Imre, Bocekó Sámuel főkapitány, Bleyer Mór, Boros József Czeglédi András, Falk Lajos, Dr. Fejér Ferencz, Fleischmann Mór, Dr. Freund Jenő, Gall Ferencz, Geiger Simon, Harstein József, Horváth István, Jambor János, Jakobovics Aladar, Jobbágy János, Kacz Lajos, Kapros József, Kecskes János, Dr. Király Ferencz, Kéki Sándor, Király Gyula tanácsnok, Kiss Balint, Klein Ignác, Kohn Adolf, Komlóssy Arthur főjegyző, Kovács János, Lichtschein Mózes, Lichtschein Mózes, özv. Hegyi Mihályné, özv. Komlóssy Imréné,

Lichtschein Sámuel, Lusztig Dezső, Márkus Miksa, Nagy Jakab, Nemeti László, Oláh Károly tanácsnok, Polgári Balint, Reichmann Ármán, Rickl Antal, Sesztina Lajos, Simonffy Imre polgármester, Stahl Géza főmérnök, Szabó Zsigmond, Szakácsi András, Tóth Béla, Ungvári József, Ungvári Andor, Weinberger Lajos, Wolafka Antal, Weisz Sándor.

*** Keményseprők beosztása.** Az I. kerületben özv. Weisz Mihályné elhalálása folytán a keményseprői teendőket Morvay Sötér keményseprő mester végzi, az ő teendőit a külsőseprők pedig Blazsek Lajos keményseprő végzi.

*** A debreczei iparos kör közgyűlése.** f. é. márc. 27-én d. u. 3 órákor saját helyiségebe (Piac, Szediák és Vilmos palota) tartja meg, melyre az iparos kör tagjai ezúton is tisztelettel meghívottak. S e r l i Ede elnök, Vetes Béla titkár. A napirend a következő lesz: 1. Elnöki megnyitó. 2. Évi jelentés felolvasása. 3. 1897. é. számadás és felügyelő bizottság jelentése. 4. 1898. évi költségvetés megállapítása a választmány előterjesztése folytán. 5. Tisztújítás. 6. Indítványok, mely azonban a közgyűlés előtt legalább 4 nappal az elnökhöz írásban nyújtandó be.

*** Szántás-vető próba.** Az Első Magyar Szabó-Vető Gépgyár (Racz Béla, ezélt Irinyi és Tarsa Debreczen) tegnapi mutatta be a szoboszlói gazda közönségének a szabadalmazott gyártmányának kitűnő előnyeit. Az új gép, mely a szántás és vetést együtt végzi, nagy előny a gazdaságnal mert a mellett, hogy a gabona csiraképege a legnagyobb az által, hogy új szántású földbe lesz bevetve még nagy előny az idő megtakarítás. Ed-dig a gazda előbb elvégezte a szántást és a z u t a n k e l l e t t m e g v e t n i e. A szántó-vető gép mindkét munkát elvégzi egyszerre. Ilyen gépet mutatott be tegnap a gyár Szoboszlói gazdaközönségének, kik nem győztek eléggé dicsérni a gép hasznos tulajdonságait. A próba kivitt gépek minijárt el is keltek szoboszlói gazda már holnaptól kezdve az új találmányú szántó-vető géppel hirt el a magot. A próba eredményét tanúsítja az, hogy a gyár nagyobb megrendeléseket kapott. Az új szántó-vetőgép már annyira tökéletesítve van, hogy az nélkülözhetlenné válik s rövid idő alatt elterjed a szélesre a minden irányban. Ha a gyár a tömeges megrendelésnek eleget tett, Nyiregyháza mutatja be a szántó-vetőgépet.

*** Felhívás az iparos szaktársakhoz!** Arra való tekintettel, hogy a marosvásárhelyi ipar és kereskedelmi kamara az Iparos kör elnökséget ez évben is megkereste oly célból, hogy a végviékeken lakó különben magyar ajkú székely gyermekek közül ez uttal is többeket kíván városunkban iparos-tanoncúl elhelyezni: bizalommal kerjük fel ugy az Iparos kör t. tagjait, valamint városunkban lakó összes, önálló Iparos szaktársainkat, hogy akik székely fiúkat tanoncúl el fogadni hajlandók, azok legkevesebben folyó évi Május hó 1-ig az Iparos-kör Elnöke Serli Edénél írásban vagy szóval jelentkezni sziveskedjenek. — Az Iparos-kör Elnöksége.

*** Öklelő tehén.** A tehén szelid álat és általában a leghasznosabb házi álatok közé tartozik, nagyon ritkán fordul elő, hogy ez a szelid jószág megvaduljon és ártalmára legyen az embernek. Miért, miért nem Nagy Mihály csip utcai gazda tehene tegnap nem a legjobb kedvbe volt és ezt Poczter Károly huszár őrmester kis leánya bánta meg, a tehén kis borjújával együtt a Széchenyi utcai huszár laktanya körül legelesett, a kis leány arra ment és a tehén kapta fogta magát szarvával neki ment. Szerencsére a szegény kis lánynak komolyabb baja nem történt.

*** Nyilvános nyugtázás.** Az 1848/49-es honvédek által a magyar »Szabadságnap« felszázados évfordulója alkalmából március 15-én tartott táncvizalom estjén a pénztárnál következő felülírtak 20 frt. özv. Debreczeni dalegytel működő tagjai 20 frt. özv. Kaeskovics Ivanna urnő, dr. Benedek János 5—5 frt, K. A. 4 frt, Dankó Mihály, Knoll Rudolf urak 3—3 frt, özv. Dragotha Ignaczné, özv. Hegyi Mihályné, özv. Komlóssy Imréné,

urnők, dr. Fejér Ferencz, Foltényi Vilmos, Harangi Sándor, dr. Hegedüs Pál, Kertész István, Király József, Komlóssy Arthur, B. Nagy János, Tapay Mihály, Thaly Kalmán urak 2—2 frt, Herczeg János, Péter Pál urak 1 frt 50 kr, Balta Károly, dr. Bartha Béla, Berkó János, Böldög István, Boros testvérek, Dézsi Lajos, Gebauer Károly, Lengyel Imre, Nagy Bálint, Nagy Lajos, N. N. Szabó László, ifj. Szabó László, Toth Lajos, Törő Imre, Vetéssy Béla urak 1—1 frt, egy valaki 63 kr, Banóczy Mariska, Tekecs Benjaminé, Balogh Károly, N. N. urak 50—50 kr, P. I. ur 40 kr, összesen 90 frt 03 kr. — Fogadják a fennevezett urnők és urak az egyeslet nevében halas köszönetünket, a bálrendező-bizottság.

Színház.

Fatinicza. Suppé hajdan nagy népszerűségnek örvendő operette került színre szombaton f. hó 19-en rövid idő alatt másodsor. A szereposztásban annyi változtatás történt, hogy a Kancsu kóff tábornok szerepét, melyet multkor, mint vendég, S e b e s s i Vilmos játszott, S z a t h m á r y vette át. Az ismétlést maga az operett már nem igen érdemelte meg, de igen az előadás, mely akar az egyes szereplőket, akár az ösz-játékot tekintjük, elismerésre méltó volt. S z a t h m á r y bebizonyította, hogy lehet valaki jó operett-művész hang nélkül, művészi játékkal; K a l l a y S e r f ö z i S z e n t e s osztottak vele az est sikerében, de a többi magán szereplők és a kar is kivették belőle a maguk részét; sikerült az arnyjáték és balett is. Közönség a földszinten csekély számban volt jelen.

Ujházy Ede vendégjátékai.

A vén bakancsos és fia, a huszár.

Tegnap este kezdte meg a Nemzeti Színház legnagyobb művésze, a mi kedves földünk, Ujházy Ede, négy estere terjedő vendégjátékát, — azonban egyáltalán nem csodálkozunk rajta, ha be is szüntené azokat egyszersmind a tegnapi kezdett után, mert bizony sem a t. közönség, sem a színészek nem voltak méltók arra, hogy ennek az ünnepi estének keretül szolgáljanak. Üres színház, kritikan alul álló előadás, — ez a tegnapi est képe. Ujházy Ede nagyon sokszor játszott már Sugar Mihály bátyáinkat, sőt ripacs társulat is környezte aközben, de alig hiszszük, hogy így kevésbé becsülték volna meg a társai, mint a mi színészeink és színésznőink tegnap este. És sajnos még az a k s közönség sem volt méltó az illusztris vendéghez, mely megjelent; erre néve elég annyit mondanunk hogy a II. felvonás végén Ujházyt majdnem elfeledték kihívni, míg Szentest, aki rosszabbul talán az egész télen nem játszott, mint tegnapeste, kétszer is kihívták, sőt még a notáját meg is uraztatták. Ugyanigy tettek, S e r f ö z y Z s e n i v e l e t, aki ebben a harmadik évesnél régibb darabban hét esztendőszalon notákat énekelt, — hamisan — akarjuk mondani, ének helyett lélekzetvételi próbákat rendezett, mert hiszen produkezióját egyébként nem tekinthetjük. Mikor nem lett volna szabad a hangját hallanunk, akkor hallottuk, mikor pedig éneket vártunk tőle. akkor is csak mély sóhajtas vagy riktás ütötte meg a fülünket. Az egyedüli, aki játszott és nem mókát adott, F e n y e r i volt a Veres korcsmáros szerepében.

Ebben a keretben aztán természetes, hogy óriás volt a művész. Minden lépése, mozdulata, szava és taglejtése maga volt a természetesség, az igazság. A legnagyobb azonban a második felvonásban volt ezzel legfeljebb csak vetekedet, de azt el nem erheite a harmadik felvonás henczergő Mihály-ja. A taps — sajnos — nagyon gyéren zugott feléje, ugytett a debreczeni publikum, mintha megfeleltkezett volna a vendégjátékról.

De kárpotolja a nagy művészt a remény hogy ma és holnapután zsufolt ház fogja tapsolni. Mi legalább azt hisszük s kívánjuk, hogy ugy is legyen. Fejő.

Színházi műsor:

Hétfőn, vendéjátékkal Ujházy Edével kerül színre, mint újdonság, először: *Crampton mester*, Hauptmann Gerhardt színműve. A művész hatalmas sikert szerzett a nemzeti színházban ennek a sajátos szerepnek, melynek megjátszására külföldön nagy művészek a legmeretlenebb vállalkozni.

Keddén márc. 22-én páros bérletben Vajunk el! Vigjáték 3 felv. Irtak Sardou V. és Najac Emil, Ford. Fáy J. Béla. Személyek: Des Prunelles, gazdag birtokos Vidor. Cyprien neje Halmi Margit. Adhém, erdőmester Tanay. Clavignac, Des Prunelles barátja Fenyéry. Bafurdin, volt adófelügyelő Beckóy. Brionne Irén. Valfontanié Cserényi A. Lusignan kisasszony Locsarekné. Valentin komornyik Szentes. Josephine komorna Makrayné. Joseph szobapincér Makray. Jamarot r. bíró Püspöky. Történik a jelen korban. Reimsban.

Szerdán: az utólrhetlen tökéletességgel megteremtett *Constantin* a b b e czimszerepében fogjuk Ujházy művészetet élvezhetni.

Előkezületen van *Planquette* nagyszerű operettje: *Avary* s gyűri (Le Talisman). E darabból már megkezdtek a színpadi próbákat a főbb szerepekben F. Kállay L. (René) L. Ocsa re k n é (Leocadie), S e r f ő z y Zs. (Michelette) K a r a c s (Georges) S z a t h m á r y (A király), B é k é s i (Ezredes), S z i k l a y (A lovag) S z e n t e s (A marquis) R u b o s (Nicolas) és P ü s p ö k y (P o peliniere) vesznek részt.

Az előadásokat tegnap estétől fogva fél 7^{1/2} órákor kezdik.

Márczius 15-ike a vidéken.

— Saját tudósítónktól. —

Mezőberény, 1898. márc. 18.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Jól esik olvasnunk a honfiai hála impozans nyilvánulásairól s valóban a jobb jövőd zalogául tekinthetjük, hogy a magyar nép oly lelkesedéssel ünnepelte meg ország-szerte márczius 15-ikének 50 éves évfordulóját.

Arany lakadalom volt ez; de úgy látszik fiatalos tűz lelkesíté nemzetünket, mert a hírlapi tudósításokból láthatólag sok helyen oly nagy mérvet öltött a tömeg tüntetése, mely ott talán még az ezredéves ünnepet is felülmúlta.

Igy volt ez nálunk Mezőberényben. Városunk három nyelvű lakossága szinte csodával határos egyetértéssel ünnepelt. A kilencz egyetel kiküldöttéből alakult rendező bizottság faradhatatlan terékenséget fejtett ki, hogy a nagy nap jelentőségéhez méltóvá tegye az ünnepést.

Régen 8 órákor minden templomban ünnepi istentisztelet tartatott s a templomok zsúfolásig megteltek. Idős emberek állítják szerint a reformátusok temploma sem fogadott még 60 óta oly nagy közönséget falai közé, mint epen e napon. Nyolczvan iskolás leány nemzeti színű szalagokkal díszített ruhában s a legtöbb csokorral kezében állotta körül a templom közepén levő tért. Buzgó imádság szálit az egék Urához az egyenlőség szabadság testvériség eszméinek megvalósulásáért s a haza jövőd nagyságáért.

Istentisztelet után 9 órákor a leányiskola szép nagy termében iskolai ünnepély tartatott s még az udvart is egészen ellepte az érdeklődő közönség, mely bár kint rekedve semmit nem látott, mégis egész az ünnepély végéig kitartott.

A kis leánynak hazafias dalokat énekeltek, szavaltak. Dus Gerő tanító pedig igen szép es sikerült emlékbeszédet tartott.

Az iskolai ünnepély végeztével a városi diszközgyűlésre vonult a közönség nagy része a Kossuth-terem levő szálloda nagytermébe, hol az emlékbeszédet Bertháty Károly

tartotta, beszédének egyes részeivel a legelkessebb hangulatba hozva a nagy közönséget, mely nemcsak a ternet és annak karzatát, hanem a terem mellékhelyiségét és a hozzávezető széles folyosót is egészen megtöltötte.

Délután fél három órákor folyt le a tulajdonképeni népnepély a tágas Kossuth-terem. Kilencz egyetel testületileg zászlók alatt óriási néptömeget kísérve zeneszó mellett vonult fel oda; a menetben több iskolának a növendékei is részt vettek büszkén hordozva kicsiny zászlóikat.

A lobogó diszbe öltözött tér egyik végén díszes emelvény volt felállítva s az egész teret ellepte az ötezer főnyi tömeg.

Az iparosok dalegylete énekelte először a Hymnust, azután Kuczán Géza szavalt el alkalmi, lendületes költeményt; erre következett a szózat s Illyés Endre ev. ref. lelkész ünnepi beszéde, majd Bertháty Károly szavalt el nagy hatással Illyés Bálint márc. 15-re irt költeményét s végül a dalegylet indulója zárta be az ünnepélyt.

Ekkor jött még egy valóban szép és megható jelenet. Illyés Endre ev. ref. lelkész jelentette az ünnepelő közönségnek, hogy id. Bereczki József ev. ref. egyháztag 100 koronát bocsátott a rendezőbizottság rendelkezésére avégből, hogy ez összeg felekezeti különbség nélkül 50 szegény gyermek között osztassék ki. Az adományozó így óhajtott maga részéről megünnepelni márczius 15-ik ötven éves évfordulóját, mely neki 80-ik születésnapja egyúttal.

Az ünnepély után az egész sokaság körmenetet tartott a városban, este fényerkiváltság volt s a szálloda nagytermében 200 terítékű bankett, melyen a királyért Mucsi Mihály főjegyző, a hazaért Illyés Endre, a 48-as honvédekért Bertháty Károly mondtak pohárköszöntőt.

A hangulat az egész ünnepelés alatt oly lelkes volt, hogy a különböző nyelvű lakosság mintegy versenyre kelni látszott.

—e.

IRODALOM.

»Pillangó». A »Pillangó» társadalmi és művészeti élelapp, száma az állandó alakokon kívül 29 szebbnél szebb rajzzal megjelent, es lehetőleg meg gyönyörűbb kivitelben, mint az eddigi számok. Mint már irtuk, hasonló lap magyarul még nem jelent meg és a közönség pártolását minden tekintetben megérdemli. Ezen lapot pártfogolni kötelesség. A »Pillangó» szerkesztősége és kiadóhivatala Budapesten, Terezkörút 35. sz. alatt van. Előfizetési ára negyedévre 1 forint.

Szabadságharcunk Emléke. Kiadta Laurencie Gyula igazgató. Szerkesztette: Boross Vilmos. Irodalmi és művészeti meglepetés márczius idusára. Ismeretesek ama paratlanul szép díszművek, melyeket Laurencie Gyula igazgató időkint közrebocsát, Nagy részük a világ összes művel nyelvveire s vannak fordítva s alig van olyan ur lak, melynek szalonjában Laurencie-féle remekműveket találni nem lehetne. Laurencie ur most a márcziusi nagy napok ötvenéves jubileumára ismét meglepetést okozott a hazai irodalom és művészet terén s talán ez lesz legnagyobb sikere erkölcsileg is, melyet eddigi működése terén elért. »Szabadságharcunk Emléke» czimen egy miniatúr-díszalbumot adott ki. Sajátos, eredeti s mind eddig fölül nem mult alakban és tartalommal. A művet Boross Vilmos »Az Ezeréves Magyarország» szerkesztője, az ismert regényíró szerkesztette az irodalom nagyjainak közreműködésével s elmondhatjuk, hogy e díszműkával együtt van a magyar nemzet minden dicsősége, büszkesége, fájdalom és reménye irásban es olyan gyönyörű képekben, minőket eddig csak Laurencie Gyula kiadványában tatunk, A legkiválóbb írókon kívül a haza elsőrangú művészei, valamint Magyarország összes vármegyéi és muzeumai közreműködtek e maga nemében paratlan mű megalkotásánál. Alig van vármegye, mely valamely valamely becses ereklyével képviselve volna a »Szabadságharcunk Emléke»-ben. A mű tartalomjegyzéke három sűrű nyomaott

oldalt tesz ki, a teljes tartalmat ide írni bájos volna; de megemlítjük, hogy Vadnai Károly, Jókai Mór, Thaly Kálmán, báró Podmaniczky Frigyes, Csoór Gáspár, Szávai Gyula stb. neveivel szintén találkozunk a közreműködők díszes és jeles csoportjában. Damjanich János özvegye pedig egy sajátkezűleg irt levéllel es egyetlen es még sehol sem közölt menyasszonyi képével gazdagította e mű tartalmát. A király es királyné ifjúkori es legutóbbi arczképei, nevezetes csatái a szabadságharcnak, szobrok, emlékoszlopok, sir-emlékek, okmányok, nevezetes épületek nagy mennyiségben váltakoznak a miniatúr kedves alakú díszműben, melynek pompás kötese nem is a könyvkötő-ípar, hanem a festőművészet remeke. A mű hangja es szelleme pedig hazafias es loyális, Boross Vilmos szerkesztő szerenséggel tudta összeegyeztetni ezt a két dolgot: udvar es nemzet! Mert a Szabadságharcunk Emléke» teljesen udvarképes s a mint tudjuk e mű első példányát Laurencie Gyula es Boross Vilmos a napokban nyújtják at legfelsőbb helyen. A díszmű megrendelhet Schenk Ferencz könyvkereskedőnél Budapesten, Ujvilág-utca 17 sz.Ára 3 frt. —

Fatenyésztés czimvel a földmívelésügyi m. kir. miniszterium kiadásában egy igen hasznos es hézagot pótló szakmunka jelent meg, melyet Molnár István orsz. gyümölcsészeti es fatenyésztési miniszteri biztós irt meg.

A mű megismerteti az olvasót a fatenyésztés egész anyagával, eszközeivel es tendenciáival, továbbá népszerűen es behatóan foglalkozik a gyümölcs- es egyéb fak szaporítása — nevelése — es ápolásával. Minden fatenyésztő es gyümölcstermelő nagy hasznát veheti ezen hasznos szakmunkának; de különösen nélkülözhetetlen kalauz lesz az a községi falkole — kezelő tanítóknak es a pomológiával foglalkozó lelkészeknek. A díszesen kiállított, 91. sikerült eredeti ábrával ellátott es 19 nyomott ivre terjedő könyv ára egy koronában lett medállapítva, hogy azt minél többen megszerezhessek. Ezenfelül a miniszter maghatalmazta a nevezett miniszteri biztost arra is, hogy minden lelkész es tanítónak, ki e könyvért egyszerű levelben hozza fordul — a művet ingyen megküldhesse.

Magyar Könyvtár-t, a Lampel Róbert féle könyvkiadó cég es kitűnő vállalatát, a közönség annyira felkarolta, hogy egy által lehetővé lett a füzetek sokkal gyorsabb egymásutánban közrebocsátani, mint eredetileg tervezve volt. A csak mult deczemberben megindult gyűjtemény ma már egész a 32. füzetig érkezett, s a ki végignézi az eddig megjelent számok jegyzékét, bizonyosan elfogja ismerni, hogy azok közt egy sincs mely ne foglalhatna helyet minden művelt magyar család könyvtárában. A legutóbb szétküldött füzetek ezek: Murger es Barrière »Bohem-élet» czimu híres színműve, Radó Antal fordításában. Tudvaleg ez az a drama, melyből Leoncavallo operája merítve van a nemzeti színházak is az lesz egyik legközelebbi újdonsága. Béla király névtelen jegyzőjének munkáját a magyarok tettesről is közrebocsátja a »M. K.» végtelen hasznos szolgálatot téve ezzel a történeti oktatásnak. Az anonymus munkája Szabó Károly elhalt historikusunk fordításában jelenik meg melyen M i k a Sándor egyetemi docens javított es látott el b e v e z e t é s s e l. A 31 füzettel megindult »M. K.» új Moliere fordítása, melyet bizonynyal örömmel fognak latni mindenütt. E füzet »Dandin György»-öt adja Hevesi Sándor kiváló szépségű magyarításában s ugyancsak az ő bevezetésével. — Amint e felsorolásból látszik, a »M. K.» derekasan beváltja programját es méltó a legnagyobb népszerűségre. A legközelebb megjelenő füzetek is igen érdekeseknek ígérkeznek; Flammarion »Csillagos Esték» czimu könyve, Tóth Béla fordításában. Tóth Kálmán még eddig kiadatlan vigjátéka »A király házasság» Bourget három gyönyörű novellája Hevesi Sándor fordításában s végre Szabolcska Mihály egy versfüzete. A »Magyar Könyvtár» megrendelhető a kiadócégnél Lampel Róbert (Vodianer F. es Fiai) udvari könyvkereskedő-

sében Budapesten, VI., Andrassy-ut 21 és minden hazai könyvkereskedőnél: egy szám ára 15 kr.

Visszaemlékezés 1848 márcz. 15-re.

Irtá és a debreczeni földmives iskola ünnepén felolvasta Péterffy József.

Estére jutva a nép Guizot lakása elé ment, a hol egy zászlóalj katonaságra bukkant. A katonaság rálőtt a tömegre, mire az elfutott, de nemsokára visszatért s egy taligára négy holttestet rátéve, bejárta a várost s oly hangon, mely a katonaságot is megrémítette, kiáltá: »Bosszu! Bosszu! Fegyverre... Fegyverre.»

Ezen esemény döntött Franciaországra nézve s megszületett az 1848 februáriusi forradalom, mely Európát langba borította, az elnyomott népeknek reményt nyújtva szabadságuk visszaállítására. Térjünk vissza hazánkba s lássuk a francia forradalom minő viszhangra talált nálunk.

Kossuth a francia forradalom híreinek hatása alatt egy hatalmas szónoklatot tartott márcz. 3-án, melyben az országgyűlést erélyesebb és gyorsabb cselekvésre buzdította s többek közt így szólt:

»Mióta mi a válasz felirat felett tanácskozunk, azóta népek nyertek vissza szabadságaikat, miknek közeljövőjét 3 hónap előtt alig álmolták. Mi pedig három hónapon át gúrditjuk Sysphus követét, és az én lelkekre epesztő aggodalommal borul a mozdulatlan fájdalom.»

Nekünk nem szabad szembehunyva várnunk hazánkat a bajok özöne elborítja. Megelőzni a bajt! ez a hivatásunk. Méltóztassanak a tek. Rendek a francia háboruk idejére vissza emlékezni. Mi közünk volt nekünk ahhoz az, hogy a nekülünk, de rovásunkra elkövetett hibának átka 25 nehez év tömördek áldozatával nehezedett hazánkra.»

Beszéde után felirati javaslatát terjesztette elő, melyben Magyarországnak független felelős miniszteriumot s alkotmányt követeli, a melyet most a képviselőház elfogadott, de a mely, mint a legelsővel történt, a főrendeknél megint megakadt. Ezen felirati javaslatot lefordították németre s Bécsben nagy lelkesedéssel olvasták, mert az örökös tartományok részére is alkotmányos kormányzatot indítványozott kéri a királytól. Különben is Bécsben Metternich önkény uralma ellen az ekkeseredés telőpontra volt jutva. Márczius 13-án a nép felkelt s követelte, hogy adjon a király alkotmányt s bocsássa el Metternichet, a szabadság konok ellenségét. A bécsi nép kívánsága teljesítve lett. Metternich megbukott s ártu hában Londonba menekült.

A bécsi forradalom híre még nagyobb izgalmat keltett hazánkban s Kossuth márczius 14-én ékes szövege egész erejével követelte a feliratban jelzett reformok azonnali életbe léptetését, így szólva a többek közt: »Megrázkodott a világ és nekünk ropant feladat jutott, azon feladat, hogy a megindult mozgalmaknak, hazánkban is mutatkozó terjedésére nézve, a gyepelő kezünkben maradjon, mert míg ez így lesz, addig a mozgalmak alkotmányos keretvágásban es ösvényen maradnak s a szabadságnak törvényszerű jognak, kikerülhetlenül kivívandó diadalmat polgár ver s belnyugtalanág nem fogja fertőztetni. De ha kezünkben kiráratnák a mozgalmak által az események vezérlete, akkor a következőket, csak lsten tudja.»

És most felirati javaslatát a főrendiház is elfogadta, mert a párisi es bécsi forradalmok híre a konzervatív párt macacsságát megtörte. Ki is nevettek egy bizottságot, mely a javaslatot márcz. 15-én a királyhoz vigye.

— A mig Pozsonyban a rendek a felirati vitával töltötték az időt, azalatt Pesten rohamosan fejlődtek az események. A párisi forradalom hírei termékeny talajra találtak nálunk is. A reakció napjai megvoltak számlálva, a nép alkotmányért kiállott.

Az ifjuság a nemzet kívánságát 12.

ponban foglalta össze, hogy a pozsonyi országgyűlés elé terjeszse elfogadás végett. E 12. pont a következő:

- Mit kíván a magyar nemzet?
1. Kívánjuk a sajtó szabadságát, a cenzura eltörlését.
2. Felelős miniszteriumot Budapesten.
3. Ezenkinti országgyűlést Pest n.
4. Törvény előtti egyenlőséget polgári és vallási tekintetben.
5. Nemzeti örterget.
6. Közös teherviselést.
7. Esküdtiszteket, képviselot, egyenlőség alapján.
8. Urbéri viszonyok megszüntetését.
9. Nemzeti bankot.
10. A katonaság esküdjék meg az alkotmányra, magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a külföldieket vigyék el tőlünk.
11. A politikai status foglyok szabadon bocsattassanak.
12. Uniót Erdélylyel.
(Vége köv.)

KÖZGAZDASÁG Sertésvásár.

márcz. 19.
Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban 56-57 krajczár, közép (páronkint 250-60 kilogramm sulyban) 56-56 1/2 krajczár Kőnyü (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) 55-56 kraje árig.
Sertéslelészám: 1898. évi márcz. 17-én napján volt készlet 24 800 darab, 1897 márcz. hónap 18-ik felhajtattot 468 drb, 1897 márcz. hónap 18-ik napján elszállitatott 458 darab 1897 márcz. hó 19-ik napjára maradt készletben 24 810 darab. — A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Budapesti gabonatözsde. márcz. 19.

Table with columns: Búza, kilós, Ar 100 klg, kilós, Ar 100 klg. Rows include Bánsági, Tiszavidéki, Festvidéki, Fehérmegyei, Bácskai, Észak magy, Rozs elsőrendű, másodrendű, Árpa takarmánynak, égetni való, serfőzdei, Zab, Tengeri búza, más nemű, Repce búza.

CSARNOK.

Epizódok Zsiga barátom életéből. — Humoreszk. — Irtá: Viski Böske. I. Malika kisasszony. Kedves Zsiga barátom! Bocsáss meg nekem, ha a mélyen tisztelt olvasóknak bátor leszek fölöttébb eseménydus életéből egy pár epizódot felfedezni. De aztán ne legyen

ám belőle apprehenzió, ha néhol kissé indiskrét lennék!

Emlékezzel-e még, kedves Zsiga barátom, mily nehezen tudtál te a hymen úgy nevezett rózsaláncaiba bebonyolódni? Mily tömördek akadály és túske állta utadat, a melyen keresztül kellett magadat, igazi halál-megvető bátorsággal küzdened? Engedd meg, hogy mindjárt az első kiszemeltél, a Malikánál kezdjem el, a kit az a harcias természetű és természetű özvegy számtisztné nevezett az egyetlen drága kincsének, leánykájának? Hej, esinos kis fruska volt is az, dacára annak, hogy a balszeme egy picinyét bandsalitott, de ez nem hogy csufította volna, de még olyan jól is állott neki, hogy a sánta labu Málvay Tihamér járásbírósi-tollnó: saját esküvel bizonyított állítása szerint csupán csak e bandzsásáért bolondult bele anynyira, hogy azon hallatlan tette engedte magát ragadtatni, miszerint hősiesen feláldozva fél havi gázaját: nacht musikot adott neki.

A rossz nyelvek ugyan azt beszéltek, hogy Málvay Tihamér urat, ki mellesleg a városka elismert poétája is volt, inkább a Malika 3000 frtnyi hozományja tette ennyire szerelmessé. En nem vitatom, hogy melyik verzió helyesebb, csak egyszerűen annyit teszlek még ide, hogy Málvay ur és te kedves Zsiga barátom a legdühösebb vetélytársi viszonyban voltak egymással, Málvay ur előnyben állott feletted, a mennyiben te nem tudtad szépen csengő rimekbe dallani meg imáddat szemeit, száját, természetét, melyet Tihamér ur elmés, bár elcsépelet módon hasonlított a cédrushoz, szemeit az ég s akait az eper, illetve mézhez. Hanem viszont te nem voltál sánta mint Málvay ur, kinek te a hata megett féltékenység sugallta bosszúból mindig azt énekeited:

»Fáj a zsidónak a lába, Megütötte a szalmába!...

Ámbátor Málvay urnak csak az orra volt zsidó, illetve horgos, a többiben jó keresztény-katolikus vala.

A mama határozottan a te részedben volt, a mennyiben a te állásod tul tett a Málvay uron előkelőségben, mert valai te m. kir. közjegyző, Malika azonban a Málvay horgas ormányát becsülte többre a te kissé pisze orrodnál. Sikerült azonban néha igyekezednek a mama hatásos támogatása mellett magad felé bilentened a Malika szerelmi méreget, ilyenkor csak te részesültél a felemás pillantásu szemek olvadó kacintásában, mig Málvay ur elfeledve ilt a szoba valamelyik sarkában, szörnyen felborzolt hajszőrénnyel és kétségbeesett arcza a hogy lázas dühvel skandálta tintás ujjain a verslábakat. A h ü t l e n h e z ! Mert tudni való dolog, hogy a két vetélytárs mindig együtt volt Malikéknál. Sohasem együtt jöttek, de ha valamelyik megérkezett oda: ha még ott nem találta a másikat, biztos lehetett, hogy öt percen belül ott terem az is. Ha pedig Málvay ur volt a kegyencz: akkor te iltél a sarokban elfeledve, nem borzas hajjal (mert kurtára volt nyírva) de szintén kétségbeesett ábrázattal és dühösen mormogva magadban olykor-olykor a nótát, hogy »fáj a zsidónak« stb. azon változattal, hogy ilyenkor kedélyhangulatodnak engedelmességedre, zsidó helyett kutyát mondtál. Emlékszel-e kedves Zsiga barátom, mennyit intettek, hogy hagyj fel e gyerekes tempóval, illetve nótával, mert egyszer a fülebe jut Málvay urnak s esetleg gyaszos vége is lehet holmi párbaj esetén, de persze te csak kinevettél és büszkén vágtad oda, hogy minek képzellek én téged, hogy holmi apró tollnokoacsáktól megijedni gondollak? — Kész vagyok érte — ha kell szaz halált is végig szenvedni! — szavaltad oly páthosszal, hogy ha e perczen Malika lat, és hall: nincs kétség benne, hogy rögtön a nyakába borulva rebegi el a rég vart boldogító igent.

(Folyt. köv.)

Bámulatos olcsó árak !
Ifj. Kovács S.
 cézgnél

Kossuth-utca 1-ső tkpéztár épület.

5000 pár
 női, férfi és gyermek
csizpó

1 frttól kezdve.

Azonkívül

női és férfi

divat cikkek

alkalmi vétel folytán

mesés olcsó árban

beszerezhetők a

fenti cézgnél.

Kádas-utcai 1841.
 számu ház eladó, vagy
 bérbe kiadó.

Gyékények

kocsikra kubikosoknak vagy bármely
 használatra nagy mennyiségben is meg-
 rendelhetők az eredeti árban **Lázár**
Gyula néptanító, a gyékényszövő nap-
 számosok társaságának ügyvezetőjénél
Nádudvaron.

A ki praktikus, az vegyen

olyan gyapjuszövetet öltönynek
 felöltőnek, egyenruhának és öltözékeknek,
 mely tartós és színvalódi és a
 mely a viselésnél bevalik.

Ilyeneket szállít a legkisebb méter meny-
 nyiségben, magánosoknak is, valódi nagy-
 bani gyári árban.

Raktár es. kir. szab.

finom posztó és gyapjuszövet gyáraknak
Moriz Schwarz Zwickau, Mähren

Ujdonság uraknak tavaszi és nyári
 öltönyök, kammarn,
 Cheviot, Loden és egyenruha szövetek a
 legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig.
 Szetküldés utánvétellel. — Nemtetsző visz-
 szavétetik. Minták, melyek nem rendeltetnek
 okvetlen visszaküldendők.

RÓZSA arcze-
 nőcs szeplő,
 májfoltok, per-
 senések ellen
 a legjobb
 vegyészeti

termék.
 A RÓZSA arcze-
 nőcs teljesen
 ártalmatlan.

Drogueriánkat

[Gyógyáru és illatszer üzletünket]
 ajánljuk a t.közönség
 figyelmébe.

FRANCISCS és JÓNA

Debreczen, Kossuth-utca 3.

A rózsza arcze-
 nőcs nem zsi-
 ros, nem ava-
 sodik soha.

A rózsza arcze-
 nőcs nappal
 is használható

A rózsza arcze-
 nőcs üdese-
 get, báját köl-
 csönöz az arcze-
 nőcsnek.

Egy tégely ára
50 kr.

1.000,000 Korona

Egy millió

nyerhető.

A 2-ik magy. kir. szabad.
 osztálysorsjáték
 50.000 nyereményének
 jegyzéke.

A játékterv 9 §. szerint a legna-
 gyobb nyeremény

1.000.000 Korona.
 Egy millió

A nyeremények következőleg van-
 nak beosztva.

Nyeremények.	
1 á	600 000
1 »	400 000
1 »	200 000
2 »	100 000
1 »	90 000
1 »	80 000
1 »	70 000
2 »	60 000
1 »	40 000
5 »	30 000
1 »	25 000
7 »	20 000
3 »	15 000
31 »	10 000
67 »	5 000
3 »	3 000
432 »	2 000
763 »	1 000
1238 »	500
90 »	300
47350 »	200, 170 130
	100, 80, 40 korona
50 000 »	nyer és 13 160 000 kor
	jutalom ért.
	melyek hat osztályban kisorsol- tatnak.

A 2-ik magy. kir. szab.
 osztálysorsjátékban

a sorsolási program szerint **egy millió koronát**, tehát ha-
 talmas összegű középső nyeremény a legnagyobb nyeremény a
 játékterv 9 §. szerint; fennélfogva ezen osztálysorsjáték na-
 gyon előnyös nyerési esélyeket nyújt; és pedig

100.000 **50.000**
 eredeti sorsjegy pénznyereményt.

A sorsjegyek felének nyernie kell. Az összes 500 000
 nyeremény a mellé álló jegyzékben fel van sorolva és a
 kormány ellenőrzése mellett hat egymásután következő rövid
 időközben kisorsolattik, midőn is a nyert összeg a szerencsés
 nyerőnek készpénzben kifizetetik.

Eredeti sorsjegyeket következő eredeti áron adunk el:

Egész	eredeti sorsjegy	6 frt — kr.
Fél	»	3 » — »
Negyed	»	1 » 50 »
Nyolczad	»	0 » 75 »

Az összegnek postautalványon való vétele után azonnal
 megküldjük a rendes eredeti sorsjegyet az első huzásbani
 érvénynyel. Kiváratra utánvétellel is küldjük a sorsjegyeket.

Minden sorsjegyküldeményhez az eredeti huzási pro-
 gramot is megküldjük és minden huzás után vevőink azon-
 nal megkapják az eredeti huzási listajstromot.

Gyakran ezeket kockáztatnak merész vállalatokba, a
 midőn a kilitásba helyezett nyeremény nagyon kérdéses.
 Ennek fogva kockáztassunk egy sorsjegy vételével aránylag
 oly csekély összeget, a mely által hirtelen nagy tőkét nyer-
 hetünk.

Sorsjegykészletünk nagyon csekély és gyorsan elfogyhat,
 tehát ajánljuk, hogy a rendelmenyvel ne késsünk és kérjük
 azokat, lehetőleg azonnal, azonban mindenesetre

legkésőbb f. é. márczius 30-ig
 hozzánk beküldeni.

Fehér Lajos és társa
 a m. k. szab. osztálysorsjáték főelárusítói.

BUDAPEST, Gizella-tér 5 sz.